

Nr 195.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring; given Stockholms slott den 27 mars 1954.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag angående ändring i lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring.

GUSTAF ADOLF.

Ingvar Lindell.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås — i anslutning till samtidigt framlagt förslag till debitering och uppbörd av sjukförsäkringsavgifter — vissa ändringar i lagen om allmän sjukförsäkring. Ändringarna avse främst att avräkningen mellan de sjukförsäkringsavgifter, som debiteras för sjukkassornas räkning, och de förskott, som av statsmedel utbetalas till sjukkassorna, skall grunda sig enbart på debiteringslängderna för slutlig skatt, i följd varav ändringar av de i samband med den slutliga skatten debiterade avgifterna ej skola påverka avräkningsförfarandet eller statsbidragens storlek. Skattebefrielse för dödsbo föreslås kunna omfatta även sjukförsäkringsavgift.

Vidare föreslås bl. a. att tillägssjukpenning, som utgår på grund av frivillig försäkring, skall, när den försäkrade åtnjuter sjukhusvård, ned sättas enligt samma regler som gälla för den obligatoriska tillägssjukpenningförsäkringen.

Förslag

till

L a g

angående ändring i lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring.

Härigenom förordnas, att 35, 36, 37, 43, 44 och 54 §§ lagen den 3 januari 1947 om allmän sjukförsäkring¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse:)

35 §.

Överstiger medlems sammanlagda avgift för sjukvårdsförsäkringen och försäkringen för grundsjukpenning två procent av hans vid taxering till statlig inkomstskatt året näst efter det år avgiften avser taxerade inkomst, skall avgiften nedsättas till två procent av nämnda inkomst. Är medlem taxerad enligt för gift skattskyldig gällande bestämmelser, skall härvid å vardera maken anses belöpa hälften av makarnas sammanlagda taxerade inkomst. Är den försäkrade medlem i såväl lokal- som centralsjukkassa, skall nedsättning i första hand avse avgift till centralsjukkassan. Inom en och samma kassa skall nedsättning i första hand avse avgift för sjukvårdsförsäkringen.

Därest vad — — — — — påföras honom.

36 §.

Om debitering — — — — — i uppbördsförordningen.

Har medlem, som är pliktig att erlägga sjukförsäkringsavgift, avlidit och efterlämnat dödsbodelägare, som vid hans frånfälle var beroende

¹ Se SFS 1953: 569.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

*av honom för sin försörjning, och har dödsboet att erlægga kvarstående eller tillkommande skatt, vari ingår sjukförsäkringsavgift, under upp-
bördstermin, som äger rum eller avslutas efter dödsfallet, äger beskatt-
ningsnämnd, där ömmande omstän-
digheter äro för handen, att efter
framställning från dödsboet medgi-
va befrielse från erläggande helt el-
ler delvis av sjukförsäkringsavgiften.
Befrielse må dock icke avse avgift,
som påförts i anledning av eftertaxe-
ring till statlig inkomstskatt och
som rätteligen skolat erläggas un-
der upp-
bördstermin, vilken ägt rum
före dödsfallet.*

*Framställning, som i andra styc-
ket avses, skall göras före utgången
av andra kalenderåret efter det år,
varunder medlemmen avlidit.*

*I fråga om besvär över beskatt-
ningsnämnds beslut i ärende, som
i andra stycket avses, skall vad som
gäller beträffande besvär över beslut
enligt 15 § 1 mom. förordningen om
statlig inkomstskatt äga motsvaran-
de tillämpning.*

37 §.

Allmän sjuk-kassa äger i den ord-
ning Konungen bestämmer av stats-
verket uppbära hela beloppet av de
sjukförsäkringsavgifter, som debite-
rats för kassans räkning.

I avräkning å de sjukförsäkrings-
avgifter, som komma att debiteras
för visst kalenderår, äger allmän
sjuk-kassa av statsverket erhålla för-
skott enligt de föreskrifter Konungen
utfärdar.

Allmän sjuk-kassa äger i den ord-
ning Konungen bestämmer av stats-
verket uppbära hela beloppet av de
sjukförsäkringsavgifter, som *vid de-
bitering av slutlig skatt* debiterats
för kassans räkning.

I avräkning å de sjukförsäkrings-
avgifter, som komma att *vid debite-
ring av slutlig skatt* debiteras för
visst kalenderår, äger allmän sjuk-
kassa av statsverket erhålla förskott
enligt de föreskrifter Konungen ut-
färdar.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

43 §.

Avgiftslindringsbidrag utgår med belopp, varmed sjukförsäkringsavgift nedsatts till följd av vad i 35 § första stycket stadgats.

Avgiftslindringsbidrag utgår med belopp, varmed sjukförsäkringsavgift *vid debitering av slutlig skatt* nedsatts till följd av vad i 35 § första stycket stadgats.

44 §.

Avgiftsersättningsbidrag utgår till sjukkassa med tio kronor för varje medlem som, till följd av vad i 33 § andra stycket är stadgat, *icke är skyldig erlägga* avgift för sjukvårdsförsäkringen.

Avgiftsersättningsbidrag utgår till sjukkassa med tio kronor för varje medlem som, till följd av vad i 33 § andra stycket är stadgat, *vid debitering av slutlig skatt icke påförts* avgift för sjukvårdsförsäkringen.

54 §.

Beträffande den frivilliga försäkringen skall i övrigt vad i 6, 8, 21—23, 26, 27, 29—32, 45 och 46 §§ stadgas i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Beträffande den frivilliga försäkringen skall i övrigt vad i 6, 8, 21—23, 25—27 och 29—32 §§, 33 § *fjärde stycket andra punkten samt* 45 och 46 §§ stadgas i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1955.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
12 mars 1954.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NOR-DENSTAM.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och finansdepartementen anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Sträng, fråga angående *vissa ändringar i lagen om allmän sjukförsäkring* samt anför.

Tidigare denna dag har chefen för finansdepartementet anmält fråga om debitering och uppbörd av de sjukförsäkringsavgifter, som avses i lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring, och Kungl. Maj:t har förordnat, att till riksdagen skall avlätas proposition med förslag till bl. a. förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272). Såsom framgår av vad chefen för finansdepartementet anfört vid behandlingen av nämnda fråga torde i detta sammanhang vissa ändringar böra vidtagas även i sjukförsäkringslagen.

Den obligatoriska försäkringen enligt lagen om allmän sjukförsäkring finansieras genom försäkringsavgifter, arbetsgivarbidrag och statsbidrag.

Bestämmelserna rörande sjukförsäkringsavgifterna återfinnes i lagen under 33—37 §§. Sjukförsäkringsavgift innefattar enligt vad i 33 § stadgas avgift för dels sjukvårdsförsäkringen, dels försäkringen för grundsjukpenning och dels försäkringen för tilläggssjukpenning. Den som är medlem i såväl lokal- som centralsjukkassa skall erlägga sjukförsäkringsavgift i båda kassorna.

Avgift för sjukvårdsförsäkringen skall enligt 33 § andra stycket erläggas av medlem, vars till statlig inkomstskatt taxerade inkomst vid taxering året näst efter det år avgiften avser bestämts till minst 1 200 kr. och som inte vid utgången av sistnämnda år upphört att vara medlem, fyllt 67 år eller uppbär folkpensionsförmån i annan form än ålderspension.

Avgift för försäkringen för grundsjukpenning skall på sätt i 33 § tredje stycket föreskrives erläggas av medlem, som vid utgången av det år avgiften avser är försäkrad för sådan sjukpenning och vars till statlig inkomstskatt taxerade inkomst vid taxering nästföljande år bestämts till minst 1 200 kr.

Enligt 34 § andra stycket skall inom samma kassa avgifterna för sjukvårdsförsäkringen och försäkringen för grundsjukpenning var för sig vara lika stora för samtliga avgiftspliktiga medlemmar, som omfattas av vederbörande försäkring, samt beräknas för kalenderår och fastställas till helt krontal.

Överstiger medlems sammanlagda avgift för sjukvårdsförsäkringen och försäkringen för grundsjukpenning — den sammanlagda avgiften benämnes i det följande grundavgift — två procent av hans taxerade inkomst vid taxering till statlig inkomstskatt året efter det avgiften avser, skall enligt 35 § första stycket avgiften nedsättas till två procent av nämnda inkomst. I fråga om medlem, som är taxerad enligt för gift skattskyldig gällande bestämmelser, skall därvid å vardera maken anses belöpa hälften av makarnas sammanlagda taxerade inkomst. Sådan nedsättning skall för den, som är försäkrad i såväl lokal- som centralsjukkassa, i första hand avse avgift till centralsjukkassan. Inom en och samma kassa skall nedsättningen i första hand avse avgift för sjukvårdsförsäkringen.

I fråga om debitering och uppbörd av sjukförsäkringsavgifterna innehåller 36 § en hänvisning till uppbördsförordningens bestämmelser.

Allmän sjukkassa äger enligt 37 § i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer av statsverket uppbära hela beloppet av de sjukförsäkringsavgifter, som debiterats för kassans räkning. I avräkning å de sjukförsäkringsavgifter, som kommer att debiteras för visst kalenderår, äger sjukkassorna att av statsverket erhålla förskott enligt de föreskrifter Kungl. Maj:t utfärdar.

Statsbidragen till obligatoriska sjukförsäkringen utgår i form av sjukhjälpbidrag, medlemsbidrag, avgiftslindringsbidrag och avgiftsersättningsbidrag. I nu förevarande sammanhang är endast sistnämnda två bidragsformer av intresse.

Avgiftslindringsbidraget utgår enligt 43 § med det belopp varmed sjukförsäkringsavgift nedsatts till följd av den i 35 § första stycket upptagna tvåprocentsregeln. Staten ersätter sålunda kassorna till fullo den del av grundavgifterna, som ej inflyter på grund av avgifternas nedsättning enligt sagda regel.

Avgiftsersättningsbidraget utgår med 10 kr. för varje medlem som till följd av vad i 33 § andra stycket stadgats inte är skyldig att betala avgift för sjukvårdsförsäkringen.

Genom den hänvisning, som i 36 § sjukförsäkringslagen beträffande uppbörd av sjukförsäkringsavgifterna gjorts till uppbördsförordningen, har fastställts, att uppbörden av dessa avgifter skall anknytas till skatteuppbörden. Därvid har förutsatts att sjukförsäkringsavgifterna skall ingå i slutlig skatt och förskottsvis erläggas i samband med preliminär skatt. Enligt uppbördsförordningen påföres i slutlig skatt ingående belopp i hela krontal. Vid tillämpning av den förut berörda tvåprocentsregeln kan emellertid brutet

krontal uppkomma. Till undvikande av denna konsekvens synes i 35 § böra upptagas en avrundningsregel motsvarande den som innehålles i 34 §, d. v. s. en bestämmelse av innehåll att vid nedsättning av sjukförsäkringsavgift uppkommande öretal skall, om det uppgår till högst 50, bortfalla och, därest det överstiger 50, höjas till närmaste hela krontal.

Av den lämnade redogörelsen rörande avgiftsnedsättning på grund av tvåprocentsregeln framgår att man skall reducera i första hand den sjukvårdsförsäkringsavgift, som belöper på centralsjukkassan, i andra hand centralsjukkassans avgift för grundsjukpenning, i tredje hand lokalsjukkassans sjukvårdsförsäkringsavgift och i sista hand lokalsjukkassans avgift för grundsjukpenning. Gjorda undersökningar har visat att ett dylikt system för nedsättningen vållar visst besvär vid debiteringsarbetet. Att märka är vidare att för sjukkassornas vidkommande det är utan betydelse i vilken ordning avgifterna reduceras, då sjukkassorna genom avgiftslindringsbidraget av statsverket får full ersättning för de belopp, som bortfaller till följd av tvåprocentsregeln. Med hänsyn härtill och då det ur debiteringssynpunkt är behöfligt att veta, huruvida avgiftsnedsättning skall i första hand avse sjukvårdsförsäkringsavgiften eller grundsjukpenningavgiften, förordar jag, att de i 35 § upptagna bestämmelserna om turordning vid avgiftsnedsättning ersättes med en föreskrift att nedsättning i första hand skall avse avgift för sjukvårdsförsäkringen.

Av skäl, som närmare utvecklats av chefen för finansdepartementet vid behandlingen av förslaget till förordning om ändring i uppbördsförordningen, bör rörande möjligheten att befria dödsbo från att erlägga i kvarstående eller tillkommande skatt ingående sjukförsäkringsavgift i sjukförsäkringslagen intagas bestämmelser motsvarande dem som innehålles i 20 § lagen om folkpensionering. Bestämmelserna i detta hänseende synes böra införas under 36 §.

Av de nuvarande bestämmelserna i 37, 43 och 44 §§ i sjukförsäkringslagen följer bl. a. att alla ändringar av sjukförsäkringsavgifterna, som göres efter det arbetet med debiteringen av den slutliga skatten slutförts, skall beaktas vid regleringen av sjukkassornas fordringar på debiterade avgifter och i förekommande fall även på avgiftslindrings- och avgiftsersättningsbidragen. Sänkes avgiften, minskas fordringen på debiterade avgifter och ökas i förekommande fall statsbidraget; en höjning av avgiften har motsatt verkan. Detta medför självfallet åtskilligt arbete för såväl sjukkassorna som de statliga myndigheter, vilka skall handha avräkningsförfarandet. Även för de lokala skattemyndigheterna uppkommer merarbete. Eftersom de tillkommande och avgående posterna är förhållandevis små och därjämte i stort sett torde komma att utjämnas varandra, synes ifrågasvarande detaljreglering knappast erforderlig. Mellanhavandena mellan statsverket och sjukkassorna i berörda hänseenden bör i stället grunda sig enbart på de uppgifter om debiterade sjukförsäkringsavgifter m. m., som

återfinnes i debiteringslängderna för slutlig skatt. De ändringar av sjukförsäkringsavgifterna, som vidtages efter det arbetet med debiteringen av den slutliga skatten avslutats, bör således icke påverka avräkningsförfarandet.

Vad nu anförts föranleder vissa jämkningar i 37, 43 och 44 §§ sjukförsäkringslagen.

Slutligen vill jag även upptaga ett spørsmål avseende sjukförsäkringslagen, som icke har samband med frågan om sjukförsäkringsavgifterna.

I skrivelse den 5 februari 1954 har *riksförsäkringsanstalten* föreslagit att i sjukförsäkringslagen måtte vidtagas vissa i en vid skrivelsen fogad promemoria ifrågasatta ändringar i sjukförsäkringslagen. I promemorian erinras om bl. a. att i 23 § stadgas att sjukpenning ej utgår för tid, då försäkrad fullgör tjänstgöring som värnpliktig, och att bestämmelsen härom enligt 54 § gäller även frivillig försäkring. Vidare framhålles att i 33 § fjärde stycket beträffande den obligatoriska försäkringen stadgats att den som fullgör tjänstgöring såsom värnpliktig må, såframt han senast två månader efter tjänstgöringens slut gjort framställning därom hos sjukkassan, befrias från avgift för försäkringen för tilläggssjukpenning för varje hel månad av tjänstgöringen. De skäl, som föranlett tillkomsten av sistnämnda stadgande, torde gälla även i fråga om den frivilliga försäkringen. Med hänsyn härtill borde i 54 § — vari utsades att vissa särskilda paragrafer rörande den obligatoriska försäkringen skulle lända till efterrättelse även beträffande den frivilliga försäkringen — intagas en hänvisning till 33 § fjärde stycket andra punkten.

I promemorian pekas ytterligare på att 54 § ej innehåller någon hänvisning till 25 § vari i fråga om den obligatoriska försäkringen stadgas att för tid, då sjukpenningförsäkrad medlem åtnjuter sjukhusvård, i stället för sjukpenning skall utges hempenning, som i regel utgör sjukpenningens belopp minskat med 3 kr., dock med högst hälften av sjukpenningens belopp. Härigenom torde följderna bli, att en egen företagare, som frivilligt försäkrat sig för tilläggssjukpenning, vid sjukhusvård endast får vidkännas minskning med 1:50 kr. d. v. s. med hälften av grundsjukpenningens belopp. En frivilligt försäkrad studerande, som ej vore tillförsäkrad grundsjukpenning, finge ej vidkännas något avdrag, när han åtnjöte sjukhusvård. Anledning att i förevarande hänseende göra skillnad mellan den obligatoriska och frivilliga försäkringen föreläge ej.

Svenska sjukkassee förbundet har förklarat sig biträda ifrågavarande ändringsförslag.

Jag ansluter mig till riksförsäkringsanstaltens förslag och förordar därför att i 54 § intages hänvisning även till 33 § fjärde stycket andra punkten och 25 §.

I enlighet med det anförda har inom socialdepartementet upprättats förslag till lag angående ändring i lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar.

Föredraganden hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över ifrågasvarande lagförslag måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Olof Särnmark.

¹ Denna bilaga, som bortsett från vissa redaktionella jämkningar är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här utelämnats.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 23 mars 1954.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden NISSEN,
HELLQUIST,
KARLGREN,
regeringsrådet ECKERBERG.

Enligt lagrådet den 22 mars 1954 tillhandakommet utdrag av protokoll över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 12 mars 1954, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändring i lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av chefen för rättsavdelningen i socialdepartementet, hovrättsrådet G. Y. Samuelsson.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
Harriet Stangenberg.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 mars
1954.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och finansdepartementen anmäler t. f. chefen för socialdepartementet, statsrådet Lindell, lagrådets den 23 mars 1954 avgivna utlåtande över det den 12 mars 1954 till lagrådet remitterade förslaget till *lag angående ändring i lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring* och hemställer att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte, efter vissa redaktionella jämkningar, jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Alf Björnelid.
